

Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Konservative, Alternativet og Liberal Alliance om

Rammevilkår for CO₂-lagring i Danmark

Opfølgning på Danmarks CCS-strategi

21. juni 2022

Regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Konservative, Alternativet og Liberal Alliance er enige om en aftale, der fastlægger en række centrale rammevilkår for CO₂-lagring i Danmark med henblik på at understøtte udviklingen af CO₂-fangst, -transport og -lagring i Danmark. Aftalen supplerer de to delaftaler om en samlet strategi for fangst, transport og lagring af CO₂ (CCS-strategien) og udgangspunktet er som i de tidligere aftaler, at CCS spiller en væsentlig rolle i at indfri de nationale klimamål, idet CCS-teknologien kan bidrage til at reducere udledninger, der ellers er vanskelige at reducere på anden vis. CCS kan samtidigt bruges til at skabe negative emissioner.

Det er med de to delaftaler om CCS-strategien fra juni og december 2021 besluttet, at tilladelser til lagring af CO₂ skal være klar, så CO₂-lagring i Danmark kan ske fra 2025, med henblik på at dansk lagring kan være en potentiel aftager for indfanget CO₂ i første udmøntning af støttepuljen til fangst og lagring eller anvendelse af CO₂ (CCUS-puljen).

Lagring af CO₂ allerede fra 2025 vil kræve, at der igangsættes en udbudsproces for lagringstilladelser i andet halvår 2022. Med nærværende aftale træffes beslutning om en række centrale vilkår, som er afgørende for, at udbud af kommende CO₂-lagringstilladelser kan udbydes, og at CO₂-lagring på sigt kan blive en realitet i Danmark. Samtidig er aftalen med til at sikre stabile rammer for en ny erhvervssektor i Danmark, og at sikre at det danske samfund får andel i en eventuelt gevinst, når vores fælles ressourcer anvendes.

Fremadrettede rammevilkår for CO₂-lagring i Danmark

Det forventes, at der fremadrettet vil være en stigende efterspørgsel på CO₂-lagringskapacitet i Nordeuropa, og her kan den danske undergrund komme til at bidrage væsentligt til de danske og europæiske klimamål. For at staten får del i et eventuelt kommende gevinster ved CO₂-lagring, vil staten indgå som medejer af tilladelser til dansk CO₂-lagring. Samtidig skal det være muligt at beskatte CO₂-lagring, også den der foregår ude i den danske del af Nordsøen.

Statsligt medejerskab af tilladelser

Statsligt medejerskab er en måde at sikre, at staten får del i eventuelle gevinster ved CO₂-lagring. Konstruktionen med delt ejerskab mellem staten og private aktører kendes i dag fra Nordsøfondens deltagelse i licenserne til kulbrinteindvinding (olie- og gasaktiviteter). Et statsligt medejerskab vil samtidig udgøre en risikoafdækning for de private aktører.

Aftalepartierne er enige om, at staten som udgangspunkt indgår med et ejerskab af tilladelserne til alle danske CO₂-lagre. Statens ejerskabsandel vil være fastsat til 20 pct. i forbindelse med de kommende licenser, der udbydes til CO₂-lagring i eksisterende olie- og gasområder i Nordsøen. Vilkår for CO₂-lagringstilladelsers brug eller overtagelse af infrastrukturen i de eksisterende olie- og gastilladelser med relaterede rettigheder og forpligtelser skal håndteres kontraktuelt mellem ejerkredsen af olie- og gaslicenserne og CO₂-lagringslicenserne. Et statsligt minoritetsejerskab vil understøtte, at CO₂-lagring vil foregå på markedsbaserede vilkår i overensstemmelse med CCS-strategien. Den statslige ejerandel fastsættes i forbindelse med udbud af lagringstilladelser og kan derfor ændres i forbindelse med senere udbud. Aftalekredsen er enig om at samles i 2023 efter første udbud af lagringstilladelser i Nordsøen og evaluere, om statens deltagelse i fremtidige licenser evt. bør være højere. I den forbindelse præsenteres

aftalekredsen for, hvilke muligheder der er for demokratisk kontrol med eventuel kritisk infrastruktur i forbindelse med udbud af lagringstilladelser.

Aftalepartierne er enige om, at det statslige ejerskab varetages af Nordsøfonden, der vurderes at have de relevante kompetencer til at indgå i CO₂-lagring og varetage statens interesser fra deres erfaringer med medejerskab af olie- og gastilladelser. Dette vil kræve, at Nordsøfonden får den nødvendige hjemmel til at deltage i CO₂-lagringsprojekter.

Nordsøfonden vil skulle investere i CO₂-lagringsprojekter inden for egen ramme.

Beskatning

Det er ud fra den nuværende situation ikke forventningen, at der vil opstå overnormal profit ved CO₂-lagring. Aftalepartierne er derfor enige om, at CO₂-lagringsaktiviteter skal kunne beskattes på linje med andre erhvervsaktiviteter. En beskatning vil derudover både bidrage til en ensartet beskatning af danske og udenlandske fysiske og juridiske personer og til imødegåelse af eventuel skatteundgåelse. Aftalepartierne bakker derfor op om, at der skal tilvejebringes hjemmel til at beskatte CO₂-lagringsaktiviteter, der foregår uden for 12-sømilegrænsen. Indkomst fra CO₂-lagrene vil blive beskattet med almindelig selskabsskat.

Aftalepartierne noterer sig, at beskatningen af CO₂-lagring ikke er en del af lagringstilladelserne og derfor kan ændres uafhængigt af tilladelserne. Aftalekredsen aftaler at følge udviklingen for CO₂-lagring og vil samle sig og drøfte beskatningen, såfremt der kan forventes at opstå overnormal profit.

Pilotlager for CO₂-lagring i Stenlille

Gas Storage Danmark (GSD) har i samarbejde med GEUS påbegyndt analyser af undergrunden i området ved Stenlille med henblik på at tilvejebringe viden, som kan anvendes ved fremtidige danske lagringsprojekter. Det forventes, at der kan etableres et pilotprojekt for CO₂-lagring ved Stenlille, der kan bidrage med viden om CO₂-lagring i den danske undergrund og samtidig understøtte at der tidligt kan lagres CO₂ i den danske undergrund. Af hensyn til at sikre lige vilkår for alle lagringsaktører skal det udvidede pilotprojekt i Stenlille agere på markedsmæssige vilkår og vil skulle søge lagringslicens i et åbent udbud, som også private aktører kan deltage i.

Aftalepartierne er enige om, at GSD får lov til at arbejde med forberedelserne af et pilotlager for CO₂ i Stenlille.

Hjemmel til at kommunale affaldsforbrændings og biomasseanlæg kan søge statslige puljer til CO₂-fangst

Med CCS-strategien blev rammerne for udmøntning af CCUS-puljen på 16 mia. kr. fastsat. I den forbindelse blev det besluttet, at kommunale affaldsforbrændings- og biomasseanlæg skal kunne etablere og drive CO₂-fangst, da disse selskaber udgør et stort potentiale for CO₂-fangst. Det blev desuden aftalt, at CCUS-puljen skal tilrettelægges, således at også disse anlæg kan søge puljen.

I forbindelse med at aktører giver bud på CCUS-puljen, vil budgiveren skulle forpligte sig over for Energistyrelsen med henblik på at skabe sikkerhed for at reduktionerne opnås. Aftalepartierne bakker op om, at de kommunale affaldsforbrændings- og biomasseanlæg skal have mulighed for at forpligte sig for alle led i værdikæden, så de kan søge første fase af CCUS-puljen. Der vil i den kommende Folketings-samling 2022/2023 blive fremsat et lovforslag, der giver hjemmel til, at kommunale anlæg og deres kommunale ejere kan påtage sig denne forpligtelse ved statslig støtte til CCUS.

Aftalepartierne noterer sig, at CO₂-fangst på kommunale anlæg skal ske som tilknyttet virksomhed på kommercielle vilkår i udskilte selskaber med begrænset hæftelse, dvs. aktie- eller anpartsselskaber. Så selvom de kommunale anlæg får lov til at påtage sig en del af de risici, der er forbundet med CCS, vil det ikke ske for varme- eller affaldskundernes penge, men derimod for evt. frie midler. Det er forventningen, at de enkelte budgivere (herunder kommunalt ejede anlæg) vil forsøge at placere ansvaret for de enkelte led i værdikæden ved de pågældende led i de kontrakter, som de indgår med deres underleverandør(er) af transport- og lagerydelser. Dette forventes at begrænse den risiko, som kommunerne (som budgiver), og dermed kommunens borgere påtager sig.

Aftalen har karakter af en stemmeaftale, hvor aftaleparterne forpligter sig til at stemme for de lovforslag og bevillingsmæssige hjemler, der udmønter aftalens indhold. Aftalepartierne notere sig, at aftalen følger op på de to delaftaler om strategien for fangst og lagring af CO₂.